

Kommunikationshandbok för vaccin mot covid-19: sammanfattning för beslutsfattare

Skapad januari 2021 av PolicyBristol, University of Bristol policy-bris@bristol.ac.uk

Översättning: Lotten Kalenius, Vetenskap och Folkbildning

Om handboken

Under ledning av University of Bristol har en grupp vetenskapliga experter tagit fram en webbaserad guide för att underlätta kampen mot felaktig information om vaccin mot covid-19. Handboken avhandlar ämnen som allmänhetens beteenden och attityder, politik, fakta och desinformation.

Syftet med guiden är att utrusta människor med praktiska tips samt erbjuda uppdaterad information och evidens för att kunna tala om vacciner på ett trovärdigt sätt, minska oro och utmana vaccinrelaterade myter på ett konstruktivt sätt. Guiden inkluderar:

- nyckelfakta och budskap om vacciner och vaccinationstäckning,
- hur man deltar i ett samtal med någon utan att uttrycka osäkerhet kring vaccin,
- evidensbaserade kommunikationsstrategier för att adressera myter och reducera spridning av felaktig information.

Handboken innehåller länkar till ett "[levande bibliotek](#)" med information som uppdateras kontinuerligt.

Du hittar den fullständiga handboken [här](#).

Nyckelbudskap om vacciner och vaccinationstäckning

Vacciner hjälper människor att överleva. Vacciner räddar fem liv i minuten. Enbart utrotningen av smittkoppor — en allvarlig sjukdom som gav men för livet även för överlevande — räddar uppskattningsvis fem miljoner liv per år. Om vaccin inte hade utrotat smittkoppor hade någon dött av sjukdomen var sjätte sekund, varje dag. Så sent som 1980 orsakade mässlingen 2,6 miljoner dödsfall världen över innan ett vaccin tagits fram.

Vaccin kan endast rädda liv om människor är vaccinerade. Tack och lov låter de allra flesta människor vaccinera sig. Till exempel är 85 procent av världens barn vaccinerade mot difteri, stelkramp och kikhosta; i 125 länder överstiger vaccinationsgraden 90 procent. Den absoluta majoriteten i de allra flesta länder låter vaccinera sina barn och bidrar därmed på ett viktigt sätt till både folkhälsan och människors liv.

Vaccin mot covid-19

Covid-19 är en allvarlig sjukdom. På bara tio månader smittades 78 miljoner människor över hela världen av SARS-CoV-2 och ledde till 1,7 miljoner dödsfall. Det är sex gånger vanligare att covidpatienter behöver intensivvård än de som drabbades under influensapandemin 2009. Många överlevare kämpar med långvariga och ibland allvarliga hälsoeffekter.

Medan beteendeförändringar som isolering vid symptom, bärande av ansiktsmask och fysisk distansering har saktat ner virusets spridning så är vacciner en bättre väg ut ur pandemin. Forskare har nu utvecklat flera högeffektiva vacciner mot covid-19.

Studier kring vaccin mot covid-19

Med anledning av riskerna med covid-19 och dess utbredning var det möjligt att genomföra kliniska studier utan att kompromissa med säkerheten då:

- finansiering inte utgjorde något hinder och tusentals forskare bidrog till ansträngningen,
- tiotusentals snabbt ställde upp för att delta i vaccinstudier 2020, till skillnad från de 12-18 månader som det ofta tar att rekrytera långt färre deltagare för liknande studier,
- dessa vacciner har testats med fler deltagare än många tidigare vacciner för andra sjukdomar,
- vaccinetts effektivitet kunde observeras utifrån naturligt uppkomna infektioner mycket snabbare än för andra mer sällsynta sjukdomar på grund av den stora utbredningen av covid-19 i befolkningen,
- läkemedelsföretag tog finansiella risker och började investera i tillverkning tidigt — det uppstod därmed ingen fördröjning mellan färdigställning av tester och utrollning av vacciner.

Som med alla mediciner kan biverkningar uppstå efter en vaccination mot covid-19. Dock är biverkningarna övergående (24-28 timmar) och allvarliga biverkningar (allergiska reaktioner) är ytterst sällsynta. Faktum är att riskerna med covid-19 är långt värre än riskerna med vaccinen.

Allmänhetens inställning och vaccination

Studier från flera länder har visat att den stora majoriteten av befolkningen inser vikten av vaccin mot covid-19 och är angelägna om att bli vaccinerade.

En studie från Storbritannien indikerade även att tilliten till forskare ökar. I april 2020 menade 64 procent av respondenterna att pandemin har gjort dem mer villiga att lyssna till vetenskapsmän och forskare.

Det är mer sannolikt att människor vaccinerar sig när:

- det är bekvämt, gratis och enkelt,
- de är trygga i att vaccinet är säkert och litar på systemet som tillhandahåller det,
- deras sjukvårdspersonal rekommenderar det,
- förebilder, vänner och familj eller andra omkring dem redan har vaccinerat sig,
- människor påminns om att deras agerande kan bidra till flockimmunitet och hjälpa andra,
- människor inser riskerna med sjukdomen och förstår att vaccination är en effektiv lösning för att undvika dem.

Faktorer som kan leda till osäkerhet kring vaccin mot covid-19:

- Ideologiska skäl.
- Omkring en tredjedel av de som inte avser att låta sig vaccineras mot covid-19 är övertygade vaccinmotståndare och tror ofta på konspirationsteorier.
- Oro för säkerheten.
- Många marginaliserade grupper i samhället stöter traditionellt på hinder och ojämlikhet inom sjukvården. De kan också ha kollektiva historiska erfarenheter av medicinsk försummelse som påverkar det aktuella förtroendet.
- Vissa människor avser att vara fripassagerare genom att låta andra vaccinera sig och dra nytta av flockimmuniteten utan att själva låta sig vaccineras.
- Vissa unga och friska individer tror att de inte löper någon risk av covid-19.

Kommunikationshandboken för vaccin mot covid-19 skapades av SciBeh-projektet: <https://c19vax.scibeh.org/contributors>

Pressmeddelande: <https://www.bristol.ac.uk/news/2021/january/covid-19-vaccine-communication-handbook.html>

Kontaktinformation till handbokens ursprungsförfattare: Professor Stephan Lewandowsky,
stephan.lewandowsky@bristol.ac.uk

